

Samenvatting Toekomstbeeld 2020

In 2012 publiceerde het Platform-IZO het *Toekomstbeeld IZO 2016* als stip op de horizon voor de informatievoorziening in de zorg en ondersteuning. Het *Toekomstbeeld IZO 2020* is een herijking daarvan. De oorspronkelijke ambities zijn nog actueel maar veranderingen in het zorgstelsel en in de maatschappij vragen om een nieuwe invulling daarvan.

Het *Toekomstbeeld IZO 2020* richt zich op informatievoorziening in zorg en ondersteuning vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz), Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet (Jw) en Zorgverzekeringswet (Zvw). Informatievoorziening is hier gedefinieerd als *“het geheel van klanten, organisaties, administratieve middelen, processen en systemen gericht op de informatiebehoefte in de zorg en ondersteuning dat nodig is om de administratieve processen te voeden, zodat de daadwerkelijke zorg en ondersteuning aan de klant mogelijk kan worden.”*

Inspelen op de digitalisering

In lijn met de tijdsgeest en actuele wetgeving in de zorgsector legt het *Toekomstbeeld IZO 2020* veel nadruk op regie en zelfredzaamheid bij klanten en op het lokaal organiseren van de zorg en ondersteuning. Ook wordt ingespeeld op de kansen die de snelle digitale ontwikkelingen bieden om de zorg aan te laten sluiten bij het leven van de klant en om administratieve lasten te verlichten. Tegelijkertijd wordt het risico van de digitalisering onderkend: als iedere organisatie zijn eigen digitale hulpmiddelen ontwikkelt kan een woud van digitale apparaten om de klant ontstaan. Het schrikbeeld is een klant met meerdere iWatches om de pols en vier monitoren aan de muur om met de verschillende zorgorganisaties te communiceren.

We kunnen dit voorkomen door de digitale ontwikkelingen te kanaliseren, zonder de positieve invloed op de eigen regie te verliezen. Dat vraagt een slimme inrichting van de informatievoorziening. Het toekomstbeeld bekijkt de informatievoorziening daarvoor vanuit drie perspectieven: de klant, de zorgadministratie en de gegevenshuishouding. Het informatielandschap verbindt die drie werelden.

De wereld van de klant

In de wereld van de klant staat eenvoud voorop. De klant denkt niet vanuit stelsels (wetten) of administraties, maar heeft behoefte aan zorg en merkt welke impact zorg heeft op zijn dagelijks leven. De zorgsector heeft de ambitie om een omslag te maken ‘van stelsels naar mensen’. Zorg en ondersteuning impliceert immers interactie tussen mensen en vergt een vertrouwensrelatie. Hoe meer ‘het stelsel’ de zorg stuurt, hoe minder mensenwerk het wordt. Om meer recht aan te doen aan de mensen schetst het toekomstbeeld een stelselvrije zorgverlening. Stelselvrije zorgverlening wil zeggen dat het administratieve proces start bij de zorgbehoefte van de klant en niet bij de stelsels:

- De zorgbehoefte van de klant staat voorop.
- De klant houdt (waar mogelijk) regie over het soort zorg en de manier waarop hij die ontvangt.
- De zorgverlener is verantwoordelijk voor de vakinhoudelijke kwaliteit van de zorg.
- De daadwerkelijk verleende zorg bepaalt onder welke wet de financiële afhandeling en verantwoording plaatsvindt. Gemeenten, zorgverzekeraars en andere instanties zijn daarvoor verantwoordelijk.

Daarmee gaat de zorgbehoefte van de klant de sturing geven aan het administratieve proces en krijgt het zorgstelsel een meer faciliterende rol.

Voor stelselvrije zorgverlening hebben klanten goede informatie nodig over de mogelijkheden in de zorg en het beschikbare budget bij zijn zorgbehoefte. Het Toekomstbeeld voorziet dat klanten in 2020 benodigde zorginformatie eenvoudig kunnen inzien en hun eigen gegevens eenvoudig digitaal beschikbaar kunnen stellen. Daarbij moet altijd hulp mogelijk blijven voor mensen die niet in staat zijn om zelf regie te nemen of die niet digitaalvaardig zijn.

De wereld van de zorgadministratie

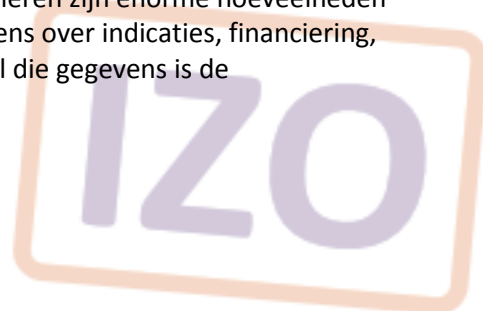
Om stelselvrije zorgverlening te faciliteren onderscheidt het Toekomstbeeld de zorgregistratie van de zorgadministratie. De klant en de zorgverlener beheren samen hun zorgregistratie; de zorgadministratie is veel meer gekoppeld aan het zorgstelsel en krijgt vorm bij gemeenten, zorgverzekeraars en uitvoeringsorganisaties.

In de zorgregistratie staan gegevens over de zorg zoals die in de praktijk wordt geleverd. Bijvoorbeeld de werktijden, wie er bij de klant is geweest en welke zorg geleverd is: de interactie tussen zorgverlener en klant. Door deze gegevens los van de achterliggende wetten te registreren, wordt 'het papierwerk' eenvoudiger en logischer voor zorgverlener en klant. Zij kunnen die gegevens vervolgens delen met meerdere administraties, bijvoorbeeld van de gemeente, de zorgverzekeraar en het zorgkantoor. In de zorgadministratie worden deze gegevens verwerkt tot stelselafhankelijke gegevens, zoals producten en diensten, productiecijfers, declaraties, beleidsinformatie en verantwoordingsinformatie.

Om de zorgregistratie op de juiste manier te vullen zijn goede modellen en standaarden nodig die aansluiten bij de denkwijze en terminologie van klanten en zorgverleners. Om de zorgregistratie en zorgadministratie met elkaar te laten communiceren zijn vertalingen nodig tussen de gegevens die klanten en zorgverlener registreren en de gegevens zoals die in de administratie nodig zijn. Het informatielandschap (zie later) organiseert die verbinding tussen de registratie en de administratie.

De wereld van de gegevenshuishouding

Zorg is mensenwerk, maar om dat mensenwerk te realiseren en reguleren zijn enorme hoeveelheden gegevens in omloop. Niet alleen persoonsgegevens, maar ook gegevens over indicaties, financiering, zorgsoorten, rechtmatigheid enzovoort. Het gebruik en beheer van al die gegevens is de gegevenshuishouding.

Zorgorganisaties, gemeenten, het CAK, zorgverzekeraars: iedereen vraagt gegevens op bij de klant en de zorgverlener, bewaart ze en onderhoudt ze. Dat geeft veel dubbel werk. Het Toekomstbeeld 2020 voorziet dat ook in de zorg, net als in de keten van werk en inkomen, het hergebruik van gegevens sterk zal toenemen. Bronregisters en gegevensknooppunten zijn daarvoor beproefde instrumenten.

Een *bronregister* is in de keten aangewezen als dé plek van registratie voor bepaalde gegevens. Ketenpartners kunnen die gegevens (realtime) ophalen uit het bronregister en gebruiken in hun eigen systeem. De Basisregistratie Persoonsgegevens (voorheen GBA) is een bekend voorbeeld van een bronregister. Voor klanten, zorgaanbieders, gemeenten en instanties (zorgkantoren, CAK, CIZ, SVB, etc.) moeten de bronregisters een betrouwbare bron van gegevens gaan vormen waardoor zij niet meer ieder gegeven zelf hoeven te beheren.

De *gegevensknooppunten* vormen de digitale infrastructuur die de systemen van partijen onderling verbinden en gegevensuitwisseling mogelijk maken. Bij gegevensuitwisseling tussen organisaties en met klanten is beveiliging een essentieel punt. Ook moet bewaakt worden dat organisaties / mensen alleen de gegevens krijgen die ze op grond van hun taak en bevoegdheden nodig hebben (doelbinding). Hiervoor zijn bijvoorbeeld toestemmingsprofielen noodzakelijk.

Het informatielandschap verbindt de drie werelden

Om de hierboven geschetste 'informatie-werelden' met elkaar te verbinden zijn afspraken en digitale voorzieningen nodig. Het Toekomstbeeld benoemt die als het informatielandschap. Het informatielandschap bestaat uit bijvoorbeeld technische systemen, registers, applicaties, procesafspraken en convenanten.

Een groot deel van het informatielandschap zal ingevuld worden met eigen applicaties en technische systemen die organisaties zelf (laten) ontwikkelen en die aansluiten op de specifieke behoeften van klanten en organisaties in de zorg. Het informatielandschap bevat daarnaast een formeler onderdeel, dat de gegevensuitwisseling tussen de verschillende applicaties en tussen de organisaties mogelijk maakt. De formele deel bestaat onder meer uit architectuurafspraken, procesafspraken, formats, standaarden, vertaaltabellen, toestemmingsprofielen, privacyregels, specificaties voor koppelvlakken (waardoor systemen aan elkaar gekoppeld kunnen worden) enzovoort.

Het formele deel van het informatielandschap heeft ook een signalerende functie als wet- en regelgeving blokkerend blijkt voor een efficiënte uitvoering van stelselvrije zorg, stelselvrije registratie en stelselspecifieke zorgadministratie en verantwoording. Dit formele deel vereist een centraal beheer, maar vooral ook een goede samenwerking tussen alle partijen die een rol spelen in de zorg.

Over het Toekomstbeeld

Het Toekomstbeeld IZO 2020 is een gezamenlijke visie van de partijen die maandelijks samenkomen in het Platform IZO:

- Actiz
- Centraal Administratiekantoor (CAK)
- Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)
- Federatie Opvang (FO)
- Geestelijke Gezondheidszorg Nederland (GGZ Nederland)
- Jeugdzorg Nederland
- Sociale Verzekeringsbank (SVB)
- Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN)
- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- VECOZO
- Ministerie van VWS
- Zorginstituut Nederland (ZIN)
- Zorgverzekeraars Nederland (ZN)

Speciale dank gaat uit naar de experts van softwareleveranciers en andere partijen in de zorg en ondersteuning die belangeloos hebben geparticipeerd in denktanks en met hun ideeën en feedback hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit toekomstbeeld.

